

Nagy alkotási lehetőségek

Érdeklődéssel és a történelmi események kijáró figyelemmel kísértem a XII. pártkongresszus munkálatait. A művészetek iránti vonzalmam, szocialista világunk termelő, gyümölcsöt érlelő területei előtt hogyan fog kitérni a horizont, a jövő?

Közben emlékeim közt tallózok, összehasonlítom a múltat a jelennel, mai életünkkel.

Falun születtem, ott nőttem fel, a falu vonzásában élek ma is. Témáimat keresve szeretettel jártam falvainkat, Kalotaszeg csodálatos vidékét, szép utcáit, bámultam történelmet idéző népviseletét. Megbabonázva jártam falum, Angyalos színes határát, szívtam magamba a szántóföldek, virágos rétek, búzamezők más-sal össze nem hasonlítható illatát. A népünknek kenyeret adó áldott föld ősi imádata itatta át lelkemet. Figyeltem, ellestem a falun dolgozó emberek szorgalmát, szívósságát, kitartását, amiből — úgy érzem — sokat tanultam, és munkámban hasznosítottam a tanultakat.

Falvaink arculata ma a mához illő, városiasodó. Munkáimban elsősorban ezt a falut, az ott élő dolgozókat szándékozom ábrázolni a korszerű művészet adta lehetőségekkel.

Mint a termőföld szerelmese, nagy meglepéssel és örömmel vettem tudomásul a XII. pártkongresszus határozatát, amely a mezőgazdaság korszerűsítését határozza meg: „...biztosítjuk a mezőgazdaság belterjes fejlesztése és korszerűsítése folyamatának meggyorsítását, amely az ötéves terv egyik legfontosabb kiemelt feladata, tőle függ magának az iparnak, az egész nemzetgazdaságnak a fejlődése, az egész nép jólétének növekedése.”

Ez a fontos határozat azt is jelenti, hogy kulturális életünk területén szintén nagy lehetőségek kínálkoznak az elkövetkező években. Fellendül művészeti életünk minden területe. Az irodalom, zeneművészet, képzőművészet alkotói gazdagon, változatos stílusban, színesen építhetik műveiket. Alkotóink előtt szélesre tárul az út, amelyen haladniuk kell.

Képzőművészeink nagy várakozással tekintettek a XII. pártkongresszus munkálatai elé. Előlegeztük bizalmukat, reményüket, amikor megnyitottuk ünnepköszöntő, gazdag, igen rangos megyei tárlatunkat. Ezen a kiállításon idősebb és fiatalabb generáció képviselteti magát. A munkákon, festményeken, szobrokon szocialista életünk tükröződik meggyőző módon.

A múlt századok legszebb, legkifejezőbb, legmeggyőzőbb, a mai kor szellemét is leginkább idéző alkotásai is a valóság tükrözésén alapultak. A valóság ábrázolásának jellegzetes, sajátos színeit, formáit a mindenkori társadalom, a kor szellemi áramlatai határozták meg. Ma, a mi szocialista társadalmunk körülményei között a valóságot másképpen, más formában ábrázoljuk, mint az elmúlt századok művészei. Ünnepi kiállításunk munkái ezt a változatos, gazdag életet ábrázolják, hitelesen, közérthetően. A XII. pártkongresszus többek között ezt az irányt, ezt az alkotási lehetőséget biztosítja alkotóink számára. Ebben a szellemben fogant munkáimmal köszöntöm magam is a XII. pártkongresszust, mély tisztelettel, egyetértően fogadom a kongresszus határozatait.

BENE JÓZSEF
érdemes művész

Tudomány és technológia a fejlődés szolgálatában

A tudomány és a technológia — ez utóbbi napjainkban szorosan kapcsolódik a tudományhoz, mivel egyre több megvalósítása születik tudományos kutatás eredményeként — a gazdasági-társadalmi fejlődés lényeges tényezője, s tág lehetőséget nyújtanak arra, hogy az emberiség megoldja nagy fontosságú problémáit.

A tudományba vetett bizalom nyilvánult meg az ez év augusztusában Bécsben megrendezett ENSZ-konferencián is, amely országunk kezdeményezése és tevékeny hozzájárulása nyomán ült össze, s azt a célt tűzte maga elé, hogy megvitassa, miként kellene a tudományt és a technológiát a fejlődés szolgálatába

állítani. Ahhoz, hogy az emberiség összpontosítani tudja erőfeszítéseit a fejlődés és a békés kooperáció irányában, meg kell szüntetnünk a fejlett és a fejlődésben visszamaradt országok közötti különbséget a tudomány és a technológia vonatkozásában is. A fiatal államokat segíteni kell abban, hogy létrehozzák saját kutatási infrastruktúrájukat. Országunk ebből a segélynyújtásból derekasan kivé-
szí részét.

A tudománynak szánt szerep az RKP nemrég lezajlott XII. kongresszusán is megfogalmazódott, s ezúttal első ízben voltunk tanúi annak, hogy a hazai tudományos kutatás és a technológiai fejlesztés problémái külön dokumentumokban öltöttek testet. Így született meg a kongresszus egyöntetű határozata révén a következő két dokumentum: *A tudományos kutatás, a technológiai és a műszaki fejlesztés 1981—1990-es időszakra vonatkozó irányelv-programja és 2000-ig terjedő fő irányvonalai* és *Az energetikai kutatás és fejlesztés 1981—1990-es időszakra vonatkozó irányelv-programja és 2000-ig terjedő fő orientációi*.

Ez az újítás azt az igényt is kifejezi, hogy a tudományos kutatásnak legalább öt évvel előtte kell járnia az ipari és gazdasági alkalmazásnak, hiszen ily módon az ötvenes gazdasági tervek összeállításakor figyelembe lehet venni azokat a tartalékokat, amelyeket egy hosszabb távon létrehozott tudományos potenciál nyújt.

Az előttünk álló feladatokat az RKP KB Nicolae Ceaușescu elvtárs előterjesztette jelentésének ez a része summázza:

„A következő ötvenes tervben egyre nagyobb szerep hárul a tudományra — a társadalom fejlődésének döntő tényezőjére. Az irányelv-program alapvető irányzata a tudományos-műszaki forradalom érvényesítése minden tevékenységi területen, a tudomány szerepének növelése a nemzetgazdaság korszerűsítésében, az egész társadalmi életben, a társadalomvezetésben, a kutatás egyre szorosabb összekapcsolása a termeléssel, a román tudományos alkotás hozzájárulásának fokozása országunk sokoldalú és dinamikus haladásához, az egyetemes megismerés tárházának gazdagításához, hogy a következő évtized valóban a tudomány, a technika, a minőség és a hatékonyság évtizede legyen. [...]

A román kutatásnak fokozatosan elő kell segítenie a természet és a társadalom törvényeinek alapos megismerését, a dialektikus és történelmi materialista szemlélet alapján, fokozottabban hozzá kell járulnia az anyag belső szerkezetének, mozgási és átalakulási törvényeinek felkutatásához, a növények és állatok biológiai sajátosságainak feltárásához. A kutatásnak úgyszintén tevékenyebben be kell kapcsolódnia a világegyetemben végbemenő folyamatok tanulmányozásába, hogy feltárja, az egész emberiség hasznára, a világegyetem végtelen erőforrásainak gyakorlati értékesítési módjait. A román tudományok tevékenyen részt kell vennie a Fekete-tenger és a világóceán geológiai és biológiai potenciáljának megismerésében és hasznosításában. Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a kutatások fejlesztésére a matematika, a fizika, a vegyészet és a biológia terén, mert ezek a tudományágak lényeges szerepet töltenek be a jelenkori tudomány és technika általános haladásában. [...]

A legnagyobb figyelmet kell szentelni a távlati kutatásoknak, az alapkutatásoknak, hogy biztosíthassuk a feltételeket a tudomány és társadalmunk sokoldalú fejlődéséhez.

Megfelelő anyagi alappal, erős kutatási hálózattal és kiemelkedő tudományos dolgozókkal rendelkezünk, tehát minden feltételünk megvan ahhoz, hogy teljes sikerrel megoldjuk a tudomány előtt álló nagy feladatokat. Meggyőződésem, hogy a tudományos dolgozók, szoros együttműködésben hős munkásosztályunkkal, az összes dolgozókkal, szüntelenül gazdagítani fogják a román tudomány és technika kincsestárát, növelik hozzájárulásukat a szocialista Románia haladásához, az egyetemes tudományhoz.“

A jelentés idézett részén végigvonul az a gondolat, hogy az ország gazdagsága és jóléte nemcsak a gazdasági tevékenység által létrehozott javak mennyiségétől függ, de az ezek alapjául szolgáló nyersanyagok feldolgozási fokától is, ami viszont a használt technológiák és a termelők felkészítésére, képzésére szolgáló tudás- és információmennyiség függvénye. Ez utóbbi aspektust hivatott szolgálni az oktatásnak a tudományos kutatással és a termeléssel való szoros integrációja, aminek megvalósításán tanárok és diákok együtt munkálkodnak az anyagi javak termelőivel.

Az alapkutatásban folytatjuk a hazai tudományos iskolák gazdag hagyományait, fokozzuk részvételünket egyes nemzetközi kooperációs témák megoldásában, s ily módon — a párt velünk szemben támasztott elvárásai szellemében — cselekvően hozzájárulunk az egyetemes tudomány fejlesztéséhez.

PÁL ARPÁD
a Babeș—Bolyai Tudományegyetem tanára, dékán